

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. шал. 143.322.

Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.Гол. Редактор приймає
від 1-го год. передпол.
Рукописи не зветсяється.ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4-20 ал.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:В Америці і доз. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50
ал., Швейцарії 3 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7-50
ал., Австрії 7-50 ал. Замі-
ня адреси і зол.В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.

ЦІНА

ОДНОГО ПРИМІРНИКА

17 сот.

Державна і недержавна влада.

Слідкуючи за напрямними діяльності найрізноманітніших „організацій народних“ і знаючи, що вплив тих менше й більше явних об'єднань „кресових“ помішників, бюрократів і колоністів є рішенням в пригнобленні політичних метод на сході, мусимо запитати себе, чи є на те все рада, чи з сил ми протиставити руйнуючим затям ворожих чинників?

„Кресами“ управляє не Варшава, все одно офіційна, урядова чи громадянська, біла, чорна чи колірова, не державний центр, а „кресова“ бюрократія, підчинена ідеологічним напрямкам, впливам і наказам „організацій народних“. Не „кресова“ бюрократія є експонентом державного центра, а навпаки Варшава під оглядом національної політики переводить думки і бажання „кресових лшарів“. Це не парадокс, не жарт. Не теперішнє підмалювання, а дійсна правда. Тези „народової“ політики Габських, Гломбінських і Заморських лягли в основу діяльності „організацій народних“ і їх мужів довіря в урядових і неурядових гстановах. Знаємо, що адміністраційний поділ „кресів“, який роздер одноцілий організм Галичини й північних українських земель під Польщею є ділом Гломбінського і Заморського (про що писав пос. Заморскі в „Слові Польскім“); знаємо, що відомий закон про викривлені принципи самоврядування для трьох східно-галицьких воєвідств з 26. вересня 1922, закон є суті річ теоретично-музейного значіння, ухвалено згідно з провідними думками друкованого у нас в своїй часі меморіалу „організації народних“ з 6. березня 1922; знаємо, що мовні закони для „кресів“ випрацювала чwórка, зложена головним чином з делегатів тихже організації під проводом проф. Ст. Габського; знаємо, що польщення шкіл ще перед ухваленням якиових законів переводила „організації народні“ під проводом М. Прушинського; знаємо, що таким чином, як це доказують між іншим друковані у нас об'їзники Прушинського до політичних шкілних інспекторів, спольщено незаконним способом понад 400 українських шкіл; знаємо, що польов'їзину життя на всіх ділянках „кресового“ життя переводиться даліше від оморфом і „моральною“ екзекуцією тихже організації.

Треба признати, що в цю ролю „організації народних“ не криють-ся ні їх духові батьки, ні їх керівники і провідники.

Проф. Ст. Габські, ідеологічний лшуканець пануючого „народового“ табору в одній зі своїх статей „Проблема кресів“ писав виразно, що для „кресів“ (себ-то для „кресових лшарів“) є шкідливо дивитися на Варшаву.

Шкідливим було би для цілої Польщі надмірно задивлятися у Варшаву (szkodliwym byłoby nadmierne zapatrzenie się całej Polski w Warszawę). Польща не змістов-

люється в соймі й уряді, її життя не спочиває на діланні лише державних властей, але є синтезом стремлень, праць і змагань цілого народу... Львів, таксамо як Познань і Вільна, не може жити лише відгомоном столиці держави. Польське громадянство у воєвідстві львівським, тернопільським і станиславівським має до сповнення свої власні завдання і мусить мати власний на них погляд, такий ясний і здецидований, щоби стався поглядом центральних властей Річипосполитої, а також мусить мати свою власну політичну працю, ведену витревалю, поспідовно, без огляду на вагання політичного курсу у Варшаві.

В творенні основ „кресової“ політики проф. Габські посуває аж до нехтування, а що найменше легковаження власної держави і її сили. А це нехтування узмістовлюється в оклику: „Таж ми вміли вести національну політику на протязі поверх сто літ не лише без допомоги держави, але навіть проти держав, що управляли нашими землями“.

В іншій своїй статті проф. Габські даліше розсновує ті самі провідні думки. Обстоюючи одинцілість Польщі, але не її централізм (себ-то не бюрократичний етатизм! — Ред.), він твердить:

„Не може бути без найменшої шкоди для розвитку сили Польщі, а перш усього для усталення національної („народової“) Річипосполитої — сцентралізоване життя, думка, праця, патріотична ініціатива польського національного загалу. З державної території Річипосполитої не зробіть польської національної території Варшава виключно своїм змаганням. Бо не лише природним відрухом, її увага буде звернена постійно далеко сильніше на те, що діється в соймі й міністерствах, як на справи Виленщини

чи воєвідства львівське, тернопільське, станиславівське, — але — що важливіше — наші окраїни в останньому півторі столітті такі різні переходили історичні події (koleje historyczne), такий відмінний є їх культурний стан, правний погляд населення, суспільний устрій і характер їх польських мешканців, що національна праця, змагання до тріакого об'єднання їх з рештою польської національної території мусить відбуватися в кожній з тих провінцій іншими, лише собі прикметними шляхами“.

Отсі ідеологічні напрями польської „кресової“ політики лягли в основу й розбудову „організації народних“.

Як же що з першого погляду недержавну установу означає, як її лавдання дефінює „Слово польське“ в статті „Суть і завдання Організації Народних“?

„Організації народні“ — пише д-р Орліньскі в „Слові польскім“ — є це товариства, покликані до об'єднання людей і засобів з метою скількостевого й якостевого помножування всіляких проявів польського культурного життя на окраїнних землях. Отже Організація Народна є установою наскрізь окраїнною („кресовою“), якої завдання й існування є умотивоване (uwatkwowane) інтересами держави і народу на пограничній землі серед переважаючого непольського населення. Там, де земля тратить окраїний характер, там вже нема місця для такого об'єднання (zrzęszczenia). Тим самим пояснюється виїзний характер програми і моральне уповаження того товариства“.

Х'ба цього досить, щоби зрозуміти мету, завдання і обсяг діяльності

у критичний момент, коли Франція шукає за посередником між надто крайніми партіями, течіями та одиницями. Бріан — колишній соціаліст, згодом радикал, що перейшов еволюцію в напрямку на право. Цікаво, що в останній великій дебаті про представництво Франції при Ватикані, він був найпалкішим оборонцем удержання цього становища, з чисто політичних, ділових мотивів. Діловим було його кабінет, в якому можуть зустрітись політики нині партійно неприєднані. Однак його політичні завдання не зміняться. Самий фінанс стоїть на першій плані. Нероздільно з цим являється порозуміння з Німеччиною, яка може по виборах на президента виявити менше демократичне обличчя, ніж досі.

У самій Франції наступ правих партій на нинішній кабінет не в силі покищо захитати лівою блоком. Лівий блок буде найбільшою силою в парламентській констеляції. Які настрої панують у нинішній Франції, найкращим доказом цього може послужити свіжий процес комуніста Садуля, перед війсьним судом в Орлані. Ми писали у свій час про арешт Садуля якого по поверненні з С. Р. С. Р. до Франції, обвинувачували в дезертирстві і державній зраді на користь большевицької влади. Садуль виїхав в 1918 р. до Росії як член військової французької місії ген. Нісселя. Коли перша частина цієї місії відїхала, він задержався, щоби буцім-то виїхати з другою і вже більш не вернувся до Франції. Приїхав шойно по проголошенні загальної амністії одночасно з дипломатичним представником С. Р. С. Р. до Парижа. Оборонець Садуля змалював його рішення залишитись на території С. Р. С. Р. і його тамошню діяльність як правильну орієнтацію в політичних справах, яких не розуміли тоді інші французькі дипломати. Події виправдали цей погляд; закон про амністію був наслідком еволюції поглядів щодо взаємин Франції з С. Р. С. Р. Приїхав до влади радикального уряду, що визнавав С. Р. С. Р., був також доказом, що Садуль не помилявся. Ші аргументи адвоката переконали судді і Садуль звільнено від обвинувачення.

Продовження французької кризи.

Упадок кабінету Ерріо. — Його наслідник — Бріан. — Процес Садуля.

Французький кабінет у димсії. Можливо, що в хвилині, коли пишемо ці рядки, вже складений новий Бріаном. Криза у Франції продовжується. Не треба широко розяснювати далекосяжного впливу тако процесу на всю атмосферу політичного життя в Європі. Головна причина упадку Ерріо це та пружина, яка накручує весь механізм державних повисних організмів: — економічна. Головне непорозуміння між Францією і Німеччиною, з моменту підписання версайського договору — довги, несплачені, силоміць накинени і надмірні.

Ні помогло братання з Мекдонельдом, ідеологом західно-європейського братерського союзу. Не

помогли численні спроби французького уряду до порозуміння з представниками німецького. Сплати німецьких довгів, згідно з прийнятим Німеччиною економічним планом Дола, не врятували французького скарбу. „Humanité“, орган лівих соціалістів, каже, що Ерріо впаав тому, що не мав досить енергії продовжувати до кінця політику своїх попередників. Його повалила могутність гроша, перед якою він що хвилини відступав назад.

Наслідник Ерріо — Бріан не є новиком як прем'єр-міністр. На цьому становищі він був уже кілька разів. Це один з найбільше доквідних французьких дипломатів, що вміє завсіди в час війни з відповідального становища, щоби вер-

Преса.

Західні і східні границі. — Дашинський. „Ліній палі“ і польська поліція. — Габський університет і пагономи. — Вродченя підлість, чи складова частина характеру?

Невтомний Ст. Строньскі, який животі виключно чужими думками і проставляється реферуванням в передовицях „Варшавянки“ чужих статей, в ч. 103 з 12. ц. м. в статті „Гоа з огнем“ реферує — думки д-р. М. Лозинського про реалізацію польських границь у зв'язку з гарантійним пактом. Стаття д-ра М. Лозинського появилася в „Litauische Rundschau“ під написом „Zur Frage einer Revision der Grenzen Polens“.

Редактор „Варшавянки“ Строньскі обурюється, що д-р Лозинський поруч видвигнутої реалізації західних границь ставить крапку над і та пригадує також не менше актуальну справу східних границь Польщі.

Отже кілька слів доброї згадки і глибокого жалю кидаємо на могилу Покоїної, яку оплакує тяжко прибитий муж і два хлопчики-недолітки: три- і п'ятилітній. Українське громадянство, в першу чергу наше жіноцтво не сміє позабутися сирітоті Тої, яка увійшла між нас, щоб стати вповні нашою. Н. М.

ОВИНКИ.

— Конфіскація. Попередке число „Піла“ сконфіскував прокуратор за наголовок і підзаголовок другої статті про жиролюбство лавну міністра війни Скорського у Парижі. Наслідком тої конфіскації могло вийти непорозуміння: поміж першою і другою статтями поставило невинне біле місце, так, що читачі на перший погляд могли думати, що це сконфісковано кілька рядків з тої самої, передової статті і швидко даліше читаючи, бачили, що мова йде на цілком иншій темі. До сечі кажучи, і титул і підтитул статті були цілком ділові й відносилися виключно до тексту статті.

— Бальфур і Арабі. Подорож фактичного творця жидівської держави, Бальфура, по Палестині й Сирії зовсім не подобалася на тріумфальний похід. Коли йде так, що ніхто про це не знає — ще ні біда, але коли тільки скінає своє „insouciant“ — сплється у його бік граф Каміні. Ось телеграм доносить, що в Дамаску знову відбулися в нагоді приїзду туди Бальфура бурливі вуличні демонстрації. Говорять Арабі намагаються силою влетіти до готелю, у якому зупинявся Бальфур, на чому — річ вся — потопили в першу чергу вікна готелю. Поміж зазначеним військом та демонстрантами прийшло до кривавих сутичок, яких наслідком буде переміщення місцевих шпиталів. На приєднанню до війська вискосяк ген. Сарайля лавно Бальфур, якого близько-східна жидеобільська політика не мала переконуючого ладного плану на автохтонних Арабі, жорнув тайком у невідомий напрямку.

— Римо-нат. великодні свята пройшли цього року при прегарній весняній погоді, яка мавбути хотіла ще дуже заклакати собі в осінніх настроях, виснажених „санцією державних фінансів“ громадян. Надодавок цього року польські свята збратилися з жидівськими, а вислід був такий, що ще віктороз зранку аж по саме полудне цілий Львів був без хліба, бо святкували так довго пекарі і святкували магістрат, який арештою, і без свят не займається такими „дрібницями“: кожного радного статті на те, щоб зачасу закласти домашніх козачків.

— Темпераментні прихильники спорту. Що й дивуватися патріотичним Арабі, які в пересерді на великодержавну британську політику бють при кожній відповідній нагоді протестуючи Англією патерстиских Жидів стороники львівської футбольної дружини „Погоно“ мають теж гарячий темперамент, який крім дуже аскрово виявляти свою немість до кокурентів чужоплеменних спортових туртів. Позавчора помічала до Львова жидівська футбольна дружина „Лаконг“ з Відня. Леде покінчилися „match“ а „жидишк“ „Погоно“, коли патріотична лавна публіка влетіла на трибуну і в постійному запалі булаб на добре потурбувала втомлених гоюю відносних бальборих Жидів, колиб поміж публікою не була сила-силенна їх співизнавши. Таким убогом третя частина публіки, яка оголошала „нейтральність“, мала додаткове друге видивіше.

— Втеча Махна. По відомостях із Давигу проживаючий там під доглядом лавки Махно втік до СРСР. До Давигу йшли були Полки Махна після відомого процесу проти нього у Варшаві, де його суд виправдав.

— Відкриття египтологів. Недавно відкрив один з великих египтологів професор ньюйоркського університету папірус зперепісаних тисяч літ, на якому була поміщена розвідка про те, як стареє може стати двайдистим мовою. Египтологи не вдалося ще відчитати цілого папіруса. Та з відчитаного вже стало відомо, що Египтянам було відомо дещо з теорії відомолюбства Штата-Воронюва. Другий египтолог бістед правова кілька літ над відчитаним иншим папірусом, на якому, як виявилось по відчитанню, була поміщена наукова розвідка про нервову систему людини і про мішок. Стері Египтяни перед 1600 літами були докладно ознайомлені в функціях нерва і навіть знали всі нерви осередки в мізку.

— Убоїство на Снопівській вул. Минуволі невідомою, переслідуючи вил. Снопівською, стріляв інкассент міської лавки К. Мельнич савоуною компанією, котру похоронили. Тимчасом серед стрічних повстань суверена, першою якої вил. Мельнич, Сервант жовтого вил. Св. Врубелі ні з того, ні з цього йхнув Мельничого тучи ножем і забив його на місці. По забитті залилася вдова з невідомою дитиною. Врубел арештовано.

— Богородчанський Інокентій і збір ки Національного Музею (вул. Мохнатко-

го ч. 42) відчинили шовня 10—4 год. за вступом і зов. Пояснення для більших гуотків. Наукова робота для праці над рукописними актами і стародруками доступна за попереднім оголошенням в Управлі. 1—1

Посмертні згадки.

Для 10. берення п. р. зійшов передчасом в могилу Степан Лішотя, родом з Печиснога, бальського повіту, учився в школі в Смерині, горлицького повіту, осиротівши дружку і двоє маленьких діточок. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

З Борислава. У Велику Пятницю відсвяткує хор бориславського бояна в місцевій патрістичній церкві псалми Божияньського. 1—1

Український Театр під дир. І. Ногутиня.

Хоросткілля сіль. Нар. Дому: Неділя 19. IV. ВОСКРЕСЕННЯ.

Початілок 20. IV. ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ЛУНАСМ.

Вікторок 21. IV. ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТИЛА.

Середа 22. IV. ЧЕСНА ЗУЗАННА.

Четвер 23. IV. ТРИКА ГІЛЬТАВІ.

Субота 25. IV. МІРА ЕФРОС.

Неділя 26. IV. ДВА ЗЛОДІІ.

Сухостілля: Початілок 20. IV. НЕУДАЛИЙ РОМАН.

Вікторок 21. IV. в год. 3. полов. ЗАПОРОЖСЬКИЙ СКАРБ. 1—3

По надрукуванні вказу жертв з Кривого „Рідку Школу“ прислали кошту до Круж. у УПГ. в Лвогівській слідчій селі в золотих п. Болехівці 12.00, Бориславі 39.50, Губині 81.60, Д-бальніці 30.00, Лжичі долівці 22.00, Михайлівці 17.00, Мозаичці 179.00, Сирині 5.00, Солець 40.00, Ужичці 55.00, Ясениці сільці 35.70, разом 519.30 зол. 1801 1—1

Управ. „Українського Т-ва допомоги емігрантам з України“ листом ним склав свою найсережнішу подяку всім особам, що взяли ласкаву участь в Шевченківському Концерті 2. квітня 1925 р., а саме: Г. Борисоглібській, О. Бобикевичу, лав. М. Ворончому, дир. Д. Ломочу, проф. І. Могилеву, бандурчистам: Д. Степанову, К. Місевичу і Д. Гонті, директорові Д. Когуту і всім п. п. Хоністам, а також п. п. М. Довгому, Терещакі, Р. Лисовському і П. Ковжуну. Так само Управ. сердечно дякує всім громадянам, що своєю присутністю матеріально підтримали наше Товариство. — Чистий прибуток з концерту 419.53 зол. — Го-го-го Т-ва проф. Іван Огієнко, секретар В. Христюк. 1—1

Дрібні оголошення.

РЗВАРСЬКИХ челядників приймає Динтро Стаціш, різбяр, залізнична ст. 1, пошта Книже біля Золоччя. 1801 1/2

АНТІН ГУЗОВІ з Товмача, подай свою адресу. Новийків, Ринок 10, п. п. Адміністрація „Піла“. 1—1

ІВАН ГРАБЧАК с. Василья 1893 р. зі Скляні 1/36р. уневажаюче свою затрачену військову книжку. 1788 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентист. заведення д-ра Шимона Раппапорта і Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/11.

Пломбування й випилення зубів без болю. Штучні зуби в качуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджуються в найкоротшому часі, ПП. урядовцям та студентам значна знижка. 1722 5—10

Музичні Інструменти

Грамофони і плити поручає найдешевше фірма ГЕХТ

а саме:

Грамофони найліпші з тубами ал. 55—

Плити з ангелом найновіших анжиком Сирена по 2.50

Плити найновіших заг. анжиком по 3.50

Скрипки швейц. смик і футерал ауделюв, піані гарнітур 16—

Мандоліна 8—

Повірі на фірму і ч. дому

Юлій Гехт і Ска

ул. Городецька 59 а, 1806 таном 4. Телефон 33—31. 1—2

На 4 місяці РАТИ!

Костюми англійські зол.	40—
„ мейтондві „	60—
„ чисто вовняні „	75—
„ габардинові „	120—
„ камфарнові „	160—
Плаци англійські „	30—
„ мейтондві „	45—
„ габардинові „	120—

поручає по цінах точно готівкових знаний з дешевости

МАГАЗИН ЖІНОЧОГО КОНФЕКЦІ

КОКУРЕНЦІЯ

Львів, Городецька 52.

Для купуючих, що понижуються на 1806 це оголошення 5%, опушту. 1—1

ВАНГАРН чорний 140 шир. для Виробних Отців, першорядний бельський матерія лише зов. 12 метер. Заміснені замовлення за післяплатою. Фабричний склад сука С. Львів, Казимирська 5. 1709 5—5

Ширіть наш часопис!

Цукорня „ПІЛКА“

Львів, Ринок 27

приймає замовлення й поручає на святи ТОРТИ, БАБИ, ПЛЯЦКИ, СУХАРКИ І ЧАЕВНИКИ

1798 2—3

НА РАТИ! МАГАЗИН ОБУВИ НА РАТИ!

А. Шайта і Д. Цізера

Львів, вул. Рейтана 4.

поручає свій великий склад обуви мужської і жіночої. — Великий вибір! — Приступі піни! — На рати! — Замовлення з провінції полагоджуються відсрочкою 1791 поштою. 2—2

ДВОХ ІНВАЛІДІВ УГА, які займаються продажем девоніалів, просять Всех оо. парохів, які улагоджують місці у своїх парохіях, ласкаво повідомити їх на адресу Л. Яйла у Запштові, п. Підлісці малі, бо-дай для тихіх наперед про речень місці і в цей спосіб помогти своїм людям і чесний спосіб заробити собі на прожиток. 1—2

ПОЩИНКОВАНА БЛЯХА Марка охоронна ДО КРИТТЯ ДАХІВ

PRIMA POLCYNK

31 ЗНА КОМ

є найлучшого сорта і найтриваліша.

Замовлення при „ВІДБУДОВА“, Львів Заведення для циннування бляхи

вул. Словачького 14. Удільє також короткотермінового кредиту за відповідними „POLCYNK“, Спка з об. пор. 1830 вкислими. 1—2 КРАКІВ XXII, вул. Роміновича 14.

3 привоуду страшної стагнації уладжую

ЗАГАЛЬНУ ПРОДАЖ

ВЗУТТЯ 1802 1—5

о 40% понище фабричних ціні

Серія I. пара зл. 23. — Пантофельні локс, чорні, бронзові і ляхерові у всіх величинах. Черевники мужські і жіночі бронзові і чорні ориг. „Goodyearwell“ по 23 зол.

Серія II. пара зл. 18. — Черевники ориг. „Goodyearwell“ бронзові, чорні і ляхерові по зол. 18.

Серія III. пара зл. 12. — Пантофельні шпелерів „Чевтевих“ по зол. 12.

Мунські сорочки, відкриті вефирові від зол. 6.

С. ФЕДЕР, Львів, Сикстуська 7.

Повірі! У власнім інтересі треба уважати на фірму С. ФЕДЕР і ч. дому Сикстуська 7.

Паси трансмісійні, шкіряні, шкіра римарська, та-піцерська, Антильони (для конфекції), Лякер і chevreauх, а також всякі роди заграничних шкір

найдешевше лише у фірми

САЛЬОМОН ВІНТЕР

Львів, вул. Жовківська ч. 5.

1804 Телефон 722—1187. 1—1

Домашня Кухня

підручник, як варити й печи. — Зладила ЛЕОНТИНА ЛУЧАКІВСЬКА.

Необхідний підручник для наших господарів — 475 приписів! — Ціна прамі-ника 2 зол. 50 сот. з поштовою пересилкою 3 зол. 10 сот.

Висилає за готівку: Адміністрація „Піла“ Львів, Ринок ч. 10.

НА 6 МІС. РАТИ і по найдешевших цінах Продаємо дешевше о 40%

НА 6 МІС. РАТИ і по найдешевших цінах як де небудь

Всілякі одяги мужські і діточі з першорядних матеріялів, бельських, також жіночі плащі, віденські а папські моделі, а ріжко всілякі текстильні товари найліпшої якості. На замовлення виготовляємо всілякі одяги з першорядних заграничних матеріялів, які виключаються дуже солідно і точно. Успіє дуже корисні.

Просимо о ласкаві відвідини наших магазинів без примусу купити.

ШАЙНЕР І ПОМЕРАНЦ

У ЛЬВОВІ 1803 1—1 вул. Городецька 57.